

Кондратюк-Антонова Тетяна Вячеславівна
*професор кафедри соціально-гуманітарних та
правових дисциплін факультету забезпечення
державної безпеки Київського інституту
Національної гвардії України,
кандидат філософських наук, доцент*
Лобунов Денис Олександрович
*курсант курсу №4 факультету забезпечення
державної безпеки Київського інституту
Національної гвардії України*

ЦІННОСТІ У СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Становлення та формування цінностей особистості людини є ключовим етапом у формуванні її характеру та психологічної зрілості. Цінності відіграють ключовий фактор у формуванні світогляду людини загалом, а особливо у становленні особистості військовослужбовців Національної гвардії України. Оскільки Національна гвардія України є новоствореним військовим органом, формування цінностей відбувалися під впливом сучасної історії та російсько-української війни, саме війна зіграла ключову роль у формуванні нових життєвих та особистісних цінностей військовослужбовців.

Наукова література посилається на те, що переоцінка цінностей відбувається під впливом зовнішніх змін [3]. Українське сьогодення не може не впливати на систему цінностей військових.

Сучасні події зруйнували стару та класичну модель життєвих цінностей, що породило втрату віри у щось ідеальне та стале. Це вплинуло на усвідомлення нової сутності соціальних цінностей українського народу. Філософія була сформована як вчення про людину і світ. Ці філософські роздуми перепліталися між собою, а у найкритичніші моменти розвитку людства завжди актуалізувалось питання цінностей людського життя.

Одним з головних аспектів філософського вчення є осягнення людиною світу – ціннісний підхід, що поклав свій початок у загальній теорії цінностей (аксіології). Проблематику цінностей у філософії досліджували такі вчені як: А. А. Кавалеров, Є. Р. Борінштейн, Є. М. Причепій та багато інших. На даному етапі аксіологія посідає окреме місце в філософії і є окремою філософською течією. Перші згадки та узагальнені значення поняття «цінності» надали Сократ та Платон. На їх думку однією з найвищих цінностей було «благо».

Середньовічна філософія базувалася на етико-релігійних засадах, на понятті реальності буття Бога. Епоха Відродження виділяла гуманізм та вільнодумство. У Новий час цінності сприймалися з точки зору раціоналізму, наукової доцільності [1]. Сучасна філософія містить безліч підходів до визначення цінностей. У кожному суспільстві цінності є об'єктом виховання суспільства. Вони дають про себе знати, як у площині свідомого, так і в площині

несвідомого й віддзеркалюють розв'язання особою внутрішніх суперечностей, мотивації (боротьба між обов'язком і бажанням тощо).

Наявність стійких ціннісних орієнтацій характеризує зрілість людини як особистості. Конструктивні ціннісні орієнтації виявляються в діяльності людини як певна ієрархія переваг, котрі людина надає матеріальним чи духовним цінностям. У результаті виокремлюються такі ціннісні орієнтації особистості як: дружба, братерство, взаємодопомога, взаєморозуміння, підтримка та інші.

Брак стійких ціннісно-світоглядних підвалин породжує непослідовність у поведінці військовослужбовців. Окремо потрібно згадати найвищі цінності, які є основоположними для військовослужбовців НГУ. Вищими цінностями є життя, здоров'я, свобода, мир, істина тощо. Вищі цінності дають сенс існування життя та мотивацію до дій та вчинків.

Поняття «цінність» досліджувалося у багатьох науках та не має чіткого визначення. Хтось описує цінність як сутність речей чи предмету, інші як грошову цінність чи значимість. Ціннісні орієнтації чітко визначають уявлення про світ, цільові задачі, рівень вподобань [2].

У філософському розумінні цінності розмежовуються на релігійні, етичні, естетичні, економічні, культурні, правові тощо. Соціальні цінності формують сам соціум. Вони є загальнолюдськими і притаманні великій кількості людей. Данні цінності є основоположними для будь якого соціального організму, у тому числі і військового. Найбільш визначний період у побудові ієрархії цінностей відбувається у момент навчання, розвитку, накопичення досвіду. У свідомості людини особистісні цінності відображаються як соціальні орієнтації, або «вісь свідомості».

Військовослужбовці НГУ виконують дуже важливі завдання у секторі безпеки та оборони нашої країни, тому ціннісний набір якісних характеристик особистості військових впливає на їх виконання та налагодження відносин у підрозділі.

Якість виконання службово-бойових завдань залежить безпосередньо і від морально-психологічного клімату у колективі та стосунків між особовим складом у підрозділі. З перших днів військової служби починає складатися армійська дружба та братерство.

Постає питання: на кого покластися, хто прийде на допомогу? Відповідно до морально-особистісних якостей починають формуватися такі цінності як дружба і повага у колективі, коли новобранці стають справжніми братами по життю. Вміння бути товаришем та підтримувати добрі стосунки з оточуючими є головним фактором створення міцного військового колективу. Військовослужбовці доволі залежні між собою та від своїх товаришів, це стає життєвою нормою та спонукає до взаємодопомоги та взаємовиручки. Підтримка, готовність прийти на допомогу не зважаючи на загрозу власному життю, братерська турбота та згуртованість є найбільшими цінностями у становленні особистості військовослужбовців НГУ.

Необхідно пам'ятати про важливість військової дружби та взаємовиручки, підтримки як однієї з найбільших цінностей життя у ієрархії цінностей

військовослужбовців. Про них згадували ще за часів Запорізької Січі, і це стало невід'ємним принципом військового життя впродовж років для кожного військового колективу. Сьогоднішній день вимагає від кожного, хто причетний до формування особистості військовослужбовців НГУ, зберігати і примножувати високі моральні, духовні, культурні та соціальні цінності, на яких базується «вісь свідомості» майбутніх фахівців НГУ.

Список використаних джерел:

1. Бакрадзе А. Т. Ідеал людяності і цінності людського життя // Філософська думка. 1989. №1
2. Целякова О. М. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві / О. М. Целякова / Гуманітарний вісник ЗДІА. 2009. Вип. 38/ URL/ http://zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_38_22.pdf.
3. Бутківська Т. В. Проблема цінностей у соціалізації особистості / Т. В. Бутківська // Цінності освіти і виховання: *наук.-метод. зб.* / за заг. ред. О. В. Сухомлинської; АПН України. К., 1997. С. 27–31.